

Subsidieaanvraag 2019 Gemeente Stein

Versterking en Ondersteuning Mantelzorgers

Maastricht, juni 2018

Subsidieaanvraag 2019 Gemeente Stein

De aanvraag subsidie professionele instellingen betreft:

Organisatie: Steunpunt Mantelzorg Zuid

Correspondentieadres: Sphinxlunet 3, 62221 JD Maastricht

Telefoonnummer: 043 / 321 50 46

E-mail: info@mantelzorgzuid.nl

IBAN-nummer: NL70SNSB0934690413

Kamer van Koophandel-nummer: 41078948

Directeur / bestuurder tevens contactpersoon: Mw. Drs. G.H.M. de Veen (Gertie)

Telefoonnummer: 06 42 74 49 74

E-mail: g.deveen@mantelzorgzuid.nl

De subsidieaanvraag omvat onderstaande documenten.

1. Strategische visie 2018-2022;
Tijd, aandacht en respect voor de informele zorg
2. Activiteitenplan 2019; *Versterking en ondersteuning Mantelzorgers*
3. Begroting 2019
4. Maatschappelijk verslag 2017 www.steunpuntmantelzorgjaarverslag.nl/2017
5. Bijlage 1: Beleidskader ondersteuning jonge mantelzorgers en hun gezin
6. Bijlage 2: Jaarrekening 2017 (separaat bijgevoegd)

Ondergetekende verklaart deze aanvraag en de bijlagen naar waarheid te hebben ingevuld en op de hoogte te zijn van de bepalingen in de Algemene Subsidieverordening gemeente Stein 2017 en het bijbehorende subsidiebeleid gemeente Stein 2019-2022.

Gertie de Veen

Directeur / bestuurder

Maastricht, 28 juni 2018

Strategische visie 2018-2022

Tijd, aandacht en respect voor de informele zorg

1. Inleiding

Mantelzorgers en hun naasten, zorgvrijwilligers en de medewerkers van Steunpunt Mantelzorg Zuid bevinden zich continu in een sterk veranderend en complex zorg- en welzijnslandschap. De opeenvolgende veranderingen in zorg en welzijn zijn moeilijk te voorspellen. De (zorg)omgeving is constant in beweging. Dit vraagt (te) veel van mensen die voor een ander zorgen. Het steunpunt vindt het belangrijk invloed te hebben op deze (zorg)omgeving. Niet alleen inspelen op wat komen gaat, maar met een duidelijke, ‘vormende’ aanpak onze missie uitvoeren. Het is vanzelfsprekend dat we hierbij nauw aansluiten bij de beleidsplannen Sociaal Domein van de gemeenten in ons werkgebied.

Op 10 oktober 2017 hebben we met een groot aantal betrokkenen stilgestaan bij de vraag hoe we onze energie en middelen de komende jaren zo goed mogelijk kunnen inzetten in het belang van de informele zorgverleners. In deze notitie presenteren we onze nieuwe koers met dank aan alle mantelzorgers, vrijwilligers, samenwerkingspartners en medewerkers voor hun enthousiaste en betrokken bijdrage aan de totstandkoming.

Bij de voorbereiding van de Strategiesessie en het bepalen van de nieuwe strategische visie is onder andere gebruik gemaakt van de volgende bronnen:

Strategieontwikkeling als succesfactor (Twynstra Gudde, 2013), Trends in Nederland 2017 (CBS, 2017), Overzicht trends en ontwikkelingen (VNG, 2015) en de Toekomstagenda Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland – 2022.

Maastricht, april 2018

Gertie de Veen
Directeur / bestuurder

2. Relevante bewegingen in het sociaal domein

Minder jongeren en meer senioren

De bevolking verandert van samenstelling; het aantal ouderen neemt sterk toe en het aantal jongeren daalt. Rond 2020 vindt een historische omslag plaats en is het aantal 65-plussers groter dan het aantal mensen jonger dan 20 jaar. Het aandeel 80-plussers neemt verder sterk toe. De diversiteit in zorgbehoeften van ouderen stijgt en ook zien we een toename van de vraag naar woon-zorgdiensten. Een positieve ontwikkeling is de groei van het aantal gezonde/vitale ouderen.

Veranderende samenstelling huishoudens

De samenstelling van de huishoudens is meer divers en er is een afname van de gemiddelde huishoudensgrootte. Het aantal eenpersoonshuishoudens neemt (relatief) sterk toe en het aantal (thuiswonende) kinderen neemt (relatief) sterk af. Een gevolg hiervan is dat het aantal mantelzorgers per huishouden afneemt.

Langer thuis

Door andere wensen t.a.v. levenskwaliteit en keuzevrijheid willen veel mensen hun leven, ook op hogere leeftijd voortzetten zoals zij gewend zijn en thuis blijven wonen. Hierdoor verandert de aanspraak op intramurale en extramurale zorg. Er wordt steeds meer een beroep gedaan op de eigen kracht.

Preventie

Er wordt een groter beroep gedaan op de eigen verantwoordelijkheid van mensen. Er ontstaat een steeds grotere tweedeling tussen krachtig en kwetsbaar. Het risico op incidenten en ontoereikende zorg groeit. Belangrijk blijft de aandacht voor vroegtijdige signalering. Tijdige interventie voorkomt een aanspraak op zwaardere voorzieningen.

Ieder mens is uniek

Er is een verschuiving zichtbaar van een standaard aanbod aan voorzieningen naar een persoonlijke invulling van wonen, welzijn, onderwijs en zorg. Maatwerk is steeds meer de norm. Daarbij wordt versnippering van de zorg en ondersteuning niet langer geaccepteerd. We zien steeds meer formele hulpverleners die een integrale aanpak voorstaan.

Toename internetgebruik, sociale media, technologie thuis en E-health

Mensen worden mondiger, zijn beter en sneller geïnformeerd. Internetgebruik en sociale media kunnen bijdragen aan het versterken van de zelfredzaamheid, het verminderen van vereenzaming en het onderling regelen van zorg. Gebruik maken van technologie in huis kan voor ouderen en hulpbehoevenden zorgen voor meer vrijheid en zelfstandigheid. Ook in de sectoren zorg en welzijn speelt de digitalisering van de dienstverlening (E-health) een grote rol. Deze ontwikkeling heeft een grote impact op de behandeling en zorg voor hulpvragers en hun sociale netwerk.

Druk op collectieve middelen

De overheid voert bezuinigingen door, onder andere gericht op zorg, sociale zekerheid en collectieve voorzieningen. De formele zorg/voorzieningen nemen hierdoor af. De informele zorg/voorzieningen worden steeds belangrijker.

3. Missie en visie

Definities

Informele zorg

Informele zorg is zorg en ondersteuning die mantelzorgers (gezins- en familieleden, buren en vrienden) en vrijwilligers verlenen aan mensen die dat nodig hebben, zonder daarvoor aanspraak te maken op betaling van loon.

Mantelzorg

Zorg die mensen verlenen aan mensen met fysieke, verstandelijke of psychische beperkingen in hun huishouden, familie of sociale netwerk. Het gaat om zorg die meer omvat dan in een persoonlijke relatie, bij normale gezondheid, gebruikelijk is.

Missie

We versterken de kracht en de positie van mensen die informele zorg bieden en maken goede ondersteuning mogelijk.

Visie

De ondersteuning van de informele zorg is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van allen die betrokken zijn bij de ondersteuning van de zorgvrager én de mantelzorger. Door onze expertise te delen met formele en informele partners maken we goede ondersteuning mogelijk. Mantelzorgondersteuning is preventief en integraal van aard en beoogt het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven om te gaan, te bevorderen ten einde zoveel mogelijk de eigen regie te voeren. De inzet en betrokkenheid van het team zorgvrijwilligers in deze ondersteuning is van onschatbare waarde.

Mantelzorgers en zorgvrijwilligers verdienen onze tijd, aandacht en respect.

4. Strategische pijlers 2018 - 2022

4.1 Ondersteuning ‘vanaf het begin’

Mantelzorgers vinden het vanzelfsprekend om iets voor een ander te doen zoals het bieden van hulp en ondersteuning. Het steunpunt sluit aan bij deze door mantelzorgers ervaren vanzelfsprekendheid en wil problematisering van mantelzorg voorkomen door meer aandacht te schenken aan zowel positieve als negatieve aspecten van mantelzorg. We vinden het belangrijk dat mantelzorgers deze vanzelfsprekendheid ook ervaren waar het vragen om ondersteuning betreft. Door mantelzorgers nog eerder in beeld te brengen bij partners in zorg en welzijn en door het verlagen van de drempel om tijdig hulp in te schakelen, willen we aanspraken op zwaardere hulpverlening voorkomen.

4.2 Ondersteuning integraal en persoonlijk

We nemen de zorg niet over maar dragen eraan bij dat de mantelzorger zijn leven zo goed mogelijk kan leven, ook met de mantelzorg. We hebben aandacht voor alle leefgebieden en oog voor de diversiteit onder mantelzorgers. De ondersteuning is op maat en dichtbij, groepsgewijs waar mogelijk en individueel waar nodig. De hulpvragen pakken we op in samenspraak en samenwerking met formele en informele partners. Mantelzorgende partners, mantelzorgers van mensen met een GGZ-problematiek, jonge mantelzorgers, werkende mantelzorgers en allochtone mantelzorgers zijn vaak extra zwaar belast en ontvangen deze beleidsperiode extra aandacht.

4.3 Een betrokken en divers team van deskundige vrijwilligers

Mensen willen/ kunnen en moeten langer thuis blijven wonen. Ook als hun kwetsbaarheid met de jaren of door ziekte toeneemt. Waar deze zorg de mogelijkheden van de mantelzorgers en het eigen sociale netwerk overstijgt is de ondersteuning van een bekwame en betrokken vrijwilliger een waardevolle uitkomst. Het aantal vragen naar de inzet van een vrijwilliger stijgt de laatste jaren behoorlijk. Het steunpunt zet de komende jaren alle zeilen bij om tegemoet te komen aan de stijgende vraag naar de vrijwillige inzet in de zorg. Op de eerste plaats is het van groot belang het huidige team deskundige en betrokken vrijwilligers te behouden. Vrijwilligers verdienen onze tijd, aandacht en respect in een tijd waarin de zorgsituaties complexer en hun inzet intensiever wordt.

Ten tweede heeft het werven, selecteren en scholen van ‘nieuwe groepen’ vrijwilligers onze volle aandacht. Te denken valt aan mensen met een grote(re) afstand tot de arbeidsmarkt waaronder statushouders en mensen met een beperking. Het vrijwilligersbeleid van het steunpunt is erop gericht hen allen tot hun recht te laten komen. Vrijwilligerswerk in de zorg biedt ook hen de mogelijkheid betekenis te geven aan hun leven, zich nuttig te voelen door zich in te zetten voor anderen, sociale contacten en werkervaring op te doen en hun talenten te benutten of te ontplooien.

4.4 Intensivering samenwerking met formele en informele partners in zorg en welzijn

Een goede samenwerking en afstemming met formele en informele partners in de sectoren zorg en welzijn, maar ook in andere beleidsterreinen, vindt het steunpunt zeer belangrijk. Samen met hen willen wij een verbeterslag maken in de ondersteuning van mensen met een hulpvraag.

We streven naar een groter en tijdig bereik van de (kwetsbare) burger en een meer efficiënte en effectieve (onafhankelijke) cliëntondersteuning. Hierbij delen we in toenemende mate elkaars deskundigheid en stemmen de samenwerking waar wenselijk in gezamenlijk overleg af.

4.5 Beter toerusten van partners in het sociaal domein

Tijdige en passende mantelzorgondersteuning en een goed samenspel met vrijwilligers staat bij veel partners in zorg en welzijn op de agenda. Veel van hen kennen het steunpunt en zoeken de samenwerking met onze medewerkers op. De komende jaren willen wij het aantal partners dat goed geïnformeerd is over de (aanvullende) ondersteuning van het steunpunt verhogen. We willen onze samenwerkingspartners beter toerusten om mantelzorgers te herkennen, dreigende overbelasting of ‘ontspoorde’ mantelzorg te signaleren en indien nodig door te verwijzen.

4.6 Voldoende vrijwillige inzet beschikbaar voor respijtzorg

Het aantal kwetsbare alleenstaande en thuiswonende mensen groeit. Bij het steunpunt neemt mede hierdoor het aantal aanvragen voor de inzet van een vrijwilliger bij deze groep mensen zienderogen toe. Deze ontwikkeling zorgt voor grote druk op het team vrijwilligers; de inzet van de vrijwilligers ten behoeve van de respijtzorg raakt in het gedrang. Dit knelpunt heeft deze beleidsperiode onze aandacht. We gaan, in samenwerking met onze partners in zorg en welzijn, op zoek naar (nieuwe) vormen van ondersteuning voor deze specifieke groep (alleenstaande, kwetsbare) mensen. We denken dan bijvoorbeeld aan wijk- en buurtinitiatieven en/of algemene voorzieningen. Hierdoor willen we bereiken dat voldoende vrijwilligers beschikbaar blijven voor respijtzorg.

5. Perspectieven

5.1 Klantenperspectief

Mantelzorgers, hun naasten en (zorg)vrijwilligers zijn de ‘klanten’ van het steunpunt. Zij verdienen nadrukkelijk onze tijd, aandacht en respect. Om de mantelzorgers te ondersteunen de uitdagingen van het leven het hoofd te bieden, op basis van zoveel mogelijk door henzelf gemaakte keuzen, is een open dialoog van wezenlijk belang. Het is met name de beroepskracht die in samenspraak met de mantelzorger en diens naaste en/of met de (zorg)vrijwilliger wensen en behoeften afstemt. Op het groepsniveau van de mantelzorgers en (zorg)vrijwilligers wordt inspraak onder meer door middel van de medezeggenschapsraden, cliënten- en vrijwilligersadviesraad, gerealiseerd.

Het steunpunt streeft continu naar de tevredenheid van haar klanten. Middels een kwaliteitsmanagementsysteem beheersen en optimaliseren wij de primaire en de ondersteunende processen. Het steunpunt is HKZ-gecertificeerd.

5.2 Medewerkersperspectief

De zorgwereld is constant in beweging. Dit vergt veel van het aanpassingsvermogen van de medewerkers van het steunpunt. Het steunpunt streeft naar een deskundige, flexibele, betrokken en betrouwbare inzet van haar medewerkers.

Als werkgever draagt het steunpunt bij aan het behoud en verwerven van de benodigde competenties en de ontplooiing van haar medewerkers, tevens aan goede arbeidsomstandigheden, een prettige werksfeer en een veilige werkomgeving. We realiseren onze ambities door onze energie te richten mét de juiste mensen óp de juiste mensen.

5.3 Financieel perspectief

Het steunpunt onderhoudt langdurige subsidierelaties met de gemeenten Maastricht en Stein, de Heuvellandgemeenten en met het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Een gezonde financiële huishouding is voorwaardenscheppend voor een duurzame bedrijfsvoering.

De solide solvabiliteits- en liquiditeitsratio's van het steunpunt vormen een goede uitgangspositie voor de toekomst. Met alle voornoemde gemeenten is door middel van een integrale kostprijsystematiek overeenstemming bereikt over de beprijzing van de ondersteuningsactiviteiten door het steunpunt.

Met de subsidiëring van de ondersteuningsactiviteiten tegen de kostprijs per uur heeft het steunpunt de garantie dat de subsidies kostendekkend zijn. Op de lange(re) termijn geeft de kostprijsystematiek niet alleen zekerheid maar vindt er tevens een koppeling plaats tussen de verrichte activiteiten, de doelrealisatie en de kosten daarvan.

Hoewel het steunpunt de afgelopen jaren haar bestaansrecht heeft bewezen geldt voor de subsidiënten dat zij steeds meer inzicht krijgen in de besteding van de subsidies in relatie tot de door het steunpunt geboden ondersteuning.

Om de continuïteit te garanderen en investeringen in mensen en middelen te waarborgen is het streven erop gericht om meerjarige subsidiecontracten af te sluiten met gemeenten.

5.4 Samenwerkingsperspectief

Wij zijn continu op zoek naar meer inzicht in de wensen en behoeften van onze klanten. Deze wensen en behoeften betreffen alle levensdomeinen. Om de informele hulpverleners optimale ondersteuning te bieden onderhoudt het steunpunt jarenlange samenwerkingsrelaties met tal van formele en informele partners in haar werkgebied. Denken buiten de geijkte kaders en een grote mate van flexibiliteit zijn sterke kwaliteiten van het steunpunt die benut worden om te komen tot nieuwe efficiënte en effectieve vormen van ondersteuning en samenwerking. Het steunpunt streeft ernaar om op basis van gedeelde waarden en principes en met een gezamenlijke ambitie duurzame samenwerkingsrelaties met partners aan te gaan.

Activiteitenplan 2019 Steunpunt Mantelzorg Zuid

Versterking en Ondersteuning Mantelzorgers

Inleiding

In lijn met voorgaande jaren wordt ook in het komende subsidiejaar 2019 ernaar gestreefd de mantelzorgondersteuning zo veel mogelijk af te stemmen op de behoeften van de mantelzorger

Het aantal ingeschreven mantelzorgers is in 2015, 2016 en 2017 in de gemeente Stein sterk toegenomen mede als gevolg van het mantelzorgbeleid in de gemeente Stein waardoor de aandacht voor mantelzorgers is toegenomen en de ondersteuning van mantelzorgers is geïntensiveerd en verbeterd.

De individuele hulpvragen zijn niet enkel in aantal maar ook in complexiteit fors gestegen.

Steunpunt Mantelzorg Zuid en de gemeente Stein werken inmiddels het vijfde jaar (sinds 2014) samen aan het versterken en ondersteunen van mantelzorgers. De mantelzorgconsulent van het steunpunt geniet bekendheid binnen de vijf kernen van de gemeente. In gezamenlijkheid worden mantelzorg en mantelzorgondersteuning heel doelbewust ‘meer en meer op de gemeentelijke kaart gezet’. Steunpunt Mantelzorg Zuid ervaart de samenwerking met de gemeente Stein als constructief en tevens erg plezierig. Zo ook de samenwerking met vele, uiteenlopende formele en informele partners die werkzaam zijn op het gebied van zorg, welzijn, wonen, arbeid en/of onderwijs in de gemeente Stein. De synergie van de verschillende samenwerkingsvormen en -partners is van grote betekenis voor de mantelzorger!

Ondersteuning Mantelzorg

Uitgangspunt voor de geboden ondersteuning is *de vraag van de mantelzorger*. De ondersteuning sluit zoveel mogelijk aan bij *de leefwereld van de mantelzorger* en wordt *kern-, wijk- en buurtgericht* gerealiseerd.

Mantelzorgers worden door Steunpunt Mantelzorg Zuid *zowel individueel als groepsgewijs* ondersteund. De basisfuncties zijn gericht op *het vinden van mantelzorgers en het versterken, verlichten en verbinden van mantelzorg*.

Zowel de individuele als de groepsgewijze mantelzorgondersteuning wordt in *nauwe samenwerking met partners op het gebied van zorg, welzijn, wonen, arbeid en onderwijs* gerealiseerd. Voor de samenwerkingspartners vervult Steunpunt Mantelzorg Zuid bovendien de belangrijke functie *expertise en vertegenwoordiging*.

Individuele ondersteuning

In dit kader biedt het steunpunt de volgende basisfuncties: informatie, advies en begeleiding, emotionele steun, praktische hulp en respijtzorg.

- **Informatie:** Mantelzorgers hebben behoefte aan informatie op diverse gebieden zoals ziektebeelden, wet- en regelgeving en de sociale kaart van zorg- en welzijnsvoorzieningen.

- **Advies en begeleiding:** Mantelzorgconsulent en mantelzorgmakelaar adviseren en begeleiden mantelzorgers bij het opzetten van een ondersteunend eigen netwerk, bij het organiseren van zorg en andere hulp, bij het combineren van arbeid en mantelzorg, bij het vinden van een geschikte tijdsbesteding/ ontspanning en bij het invullen van de ouder/partnerrol naast het bieden van mantelzorg.
- **Emotionele steun:** Mantelzorgconsulent en mantelzorgmakelaar geven aandacht aan de (hevige) emoties die kunnen optreden ten gevolge van het bieden van mantelzorg en helpen bij de verwerking ervan zodat extra spanningen worden voorkómen.
- **Praktische hulp:** Mantelzorgconsulent en mantelzorgmakelaar ondersteunen bij de uitvoering van regeltaken of nemen, wanneer de mantelzorger hier zelf niet toe in staat is, de regeltaken over.
- **Respijtzorg:** Respijtzorg betekent voor de mantelzorger de zorg wekelijks een paar uur overdragen of af en toe er helemaal tussenuit. Vooral bij langdurige zorg is respijtzorg een noodzakelijke voorwaarde om de zorg te kunnen volhouden. Steunpunt Mantelzorg Zuid werkt voor de inzet van vrijwilligers samen met Streekzorg, Huishulpcentrale De Brug, Stichting Hulp in Praktijk (HIP) Westelijke Mijnstreek, Partners in Welzijn (PIW) en Vivantes (logeerkamer).

Groepsgewijze mantelzorgondersteuning

De basisfuncties emotionele steun en educatie worden ook groepsgewijs aangeboden.

- **Emotionele steun:** Steunpunt Mantelzorg Zuid biedt diverse vormen van lotgenotencontact, het zogenaamde mantelzorgcontact aan. Tijdens deze groepsbijeenkomsten ontmoeten mantelzorgers elkaar en delen ze ervaringen en opgedane kennis. Daarnaast bieden ze elkaar emotionele steun. Er gaat een grote kracht uit van dit mantelzorgcontact. Het helpt mantelzorgers bij het omgaan met hun eigen zorgsituatie. Een actueel aanbod van de activiteiten vindt u op www.mantelzorgzuid.nl.
- **Educatie:** Mantelzorg overkomt iemand. Op mantelzorgtaken ben je dus vaak niet voorbereid. De kennis en vaardigheden moeten gaandeweg worden opgebouwd, of het nu gaat om kennis over ziekte, tiltechnieken of het leren kennen van eigen grenzen. Het steunpunt biedt mantelzorgers educatie in de vorm van themabijeenkomsten, workshops, trainingen en cursussen. Meer informatie over het actuele aanbod voor (jonge) mantelzorgers is te vinden op www.mantelzorgzuid.nl.

Expertise en vertegenwoordiging

Expertise en vertegenwoordiging is een van de kerntaken van Steunpunt Mantelzorg Zuid en omvat alle activiteiten die een belangrijke bijdrage leveren aan de opbouw van een samenleving waarin mensen de zorg voor een ander op zich willen en kunnen nemen.

Hieronder vallen activiteiten gericht op het ontwikkelen en overdragen van kennis op het terrein van mantelzorg(ondersteuning). Maar het steunpunt besteedt ook veel aandacht aan het uitdragen, bekendmaken en positief labelen van mantelzorg. Doelgroepen van deze activiteiten zijn het algemene publiek, professionals in de sectoren zorg, welzijn, wonen, arbeid en onderwijs.

Algemene aanbod

Het algemene aanbod van Steunpunt Mantelzorg Zuid bestaat uit:

- Het beheren en actualiseren van een portal voor volwassen mantelzorgers, jonge mantelzorgers, (zorg)vrijwilligers en beroepskrachten (www.mantelzorgzuid.nl)
- Sociale media (Facebook, Twitter en LinkedIn)
- Het samenstellen en verzenden van een digitale Nieuwsbrief; 10 brieven op jaarbasis.
- Het samenstellen en verzenden van een Activiteitenkalender; 4 kalenders op jaarbasis.
- Informatie zoals 'directe vraagafhandeling per telefoon, brief, e-mail en een online spreekuur.
- Welkoms- c.q. informatiepakket bij registratie van volwassen mantelzorgers
- 'Wat een geluk dat jij er bent' pakket; waarderingsactie voor jonge mantelzorgers.
- Educatie waaronder het organiseren en uitvoeren van laagdrempelige themabijeenkomsten, trainingen en cursussen gericht op het versterken van de draagkracht en het sociale netwerk van mantelzorgers.
- Presentaties over mantelzorg(ondersteuning).
- Gastcolleges over mantelzorg(ondersteuning) voor het middelbaar en hoger beroepsonderwijs.
- Deskundigheidsbevordering gericht op een goed samenspel tussen de formele en informele zorg.
- PR-campagne(s) rond de Dag van de Mantelzorg.
- Belangenbehartiging van mantelzorgers.
- Activiteiten die een bijdrage leveren aan de opbouw van de samenleving waarin mensen zorg en ondersteuning voor een ander op zich kunnen en willen nemen. Doelgroepen van deze activiteiten zijn het algemene publiek, burgerinitiatieven, verenigingen, beroepskrachten en studenten in de sectoren zorg, welzijn, wonen, arbeid en onderwijs.
- Registratie van mantelzorgers binnen het cliëntregistratiesysteem,
- Managementrapportages per kwartaal; kwantitatief en kwalitatief (trendanalyse),
- Advisering van organisaties over het implementeren van mantelzorgbeleid en/of mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid (MVP-beleid).
- Initiëren en deelnemen aan projecten en netwerken.
- Steunpunt Mantelzorg Zuid werkt nauw samen met partners om de mantelzorger goed te kunnen informeren en doorverwijzen naar alternatieve voorzieningen in de directe omgeving van de mantelzorger. Met de samenwerking wordt beoogd een optimale kwaliteit, efficiëntie en continuïteit van de ondersteuning van de mantelzorger te realiseren.
Partners in de gemeente Stein zijn Partners in Welzijn (PIW), Thuishulpcentrale De Brug, MEE Zuid-Limburg, thuiszorgorganisaties, lokale vrijwilligersinitiatieven zoals buurtcentra, praktijkondersteuners, ergotherapeuten en klantmanagers Wmo.
- Huisvesting, kantoorfaciliteiten waaronder een geautomatiseerd netwerk, een cliëntregistratiesysteem, telefonie, reproductie et cetera.

Lokale aanbod

- De mantelzorgconsulent voor volwassenen werkt en is zichtbaar in de vijf kernen in het algemeen en in de verschillende wijken en buurten van de gemeente Stein.
- Hulpvragen van mantelzorgers die individuele ondersteuning nodig hebben worden opgepakt door een mantelzorgconsulent van Steunpunt Mantelzorg Zuid. Dit kan bijvoorbeeld ondersteuning zijn op het gebied van informatie, advies, begeleiding, hulp bij het regelen van respijtzorg, educatie en emotionele steun. Indien noodzakelijk wordt binnen deze ondersteuning gebruik gemaakt van de deskundigheid van de mantelzorgmakelaar van Steunpunt Mantelzorg Zuid. De mantelzorgmakelaar helpt mantelzorgers bij allerlei regeltaken op het gebied van zorg, arbeid, welzijn, wonen of financiën. Te denken valt bijvoorbeeld aan het afstemmen van werk- en mantelzorgtaken met een werkgever. Alle persoonlijke gesprekken met de mantelzorgconsulent en -makelaar vinden plaats bij mensen thuis of op een andere door de mantelzorger gewenste plek.
- De mantelzorgconsulent biedt mantelzorgers individuele ondersteuning in de vorm van een bezoek in de thuissituatie of op een andere, overeengekomen locatie. Ook per telefoon, brief, en email wordt individuele ondersteuning door de mantelzorgconsulent geboden.
- De te organiseren groepsactiviteiten worden toegespitst op de behoeften van de verschillende doelgroepen mantelzorgers: volwassen en jonge mantelzorgers, werkende mantelzorgers, mantelzorgers van mensen met dementie, mensen met een ggz-problematiek en/of met een verstandelijke beperking. De mantelzorgconsulent draagt zorg voor een evenwichtige spreiding van de groepsactiviteiten over de vijf kernen in de gemeente Stein. Deelname aan groepsactiviteiten is in principe kosteloos. Enkel wanneer een (ontmoetings-)activiteit resulteert in een product dat de mantelzorger mee naar huis neemt, zoals bijvoorbeeld een vlaai, schilderijtje of een ketting, wordt een geringe vergoeding van de mantelzorger gevraagd. In de uitvoering van de groepsactiviteiten voor mantelzorgers en het realiseren van respijtzorg voor hun naasten wordt samengewerkt met (vrijwilligers)organisaties die werkzaam zijn in de betreffende kernen.
- De mantelzorgers uit de gemeente Stein kunnen aan alle in het werkgebied van het steunpunt georganiseerde activiteiten deelnemen. Het werkgebied van het steunpunt omvat de gemeenten Maastricht, Meerssen, Valkenburg aan de Geul, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Vaals en Stein.
- Wanneer de mantelzorger behoefte heeft aan vrijwillige respijtzorg verwijst de mantelzorgconsulent door naar organisaties die werkzaam zijn in de gemeente Stein die hierin iets kunnen betekenen zoals bijvoorbeeld Thuishulpcentrale (THC) de Burg en Partners in Welzijn (PIW). Om deze doorverwijzing te bevorderen c.q. af te stemmen heeft twee keer per jaar overleg plaats tussen de mantelzorgconsulent en de voornoemde organisaties.
- De organisatie van de Dag van de Mantelzorg in de maand november op het niveau van de gemeente Stein.
- Steunpunt Mantelzorg Zuid geeft mede uitvoering aan het Uitvoeringsplan Mantelzorg dat jaarlijks door de gemeente Stein wordt vastgesteld.

Lokale aanbod; speerpunt ondersteuning jonge mantelzorgers en hun gezin

- De individuele en groepsgewijze ondersteuning van jonge mantelzorgers en hun gezin door een consulent voor jonge mantelzorgers. Hierbij wordt de samenwerking gezocht met medewerkers van andere organisaties die werkzaam zijn op het gebied van jongeren zoals bijvoorbeeld de jongerenwerker van Partners in Welzijn (PIW).

De ondersteuning van jonge mantelzorgers en hun gezin wordt in afstemming met de gemeente Stein gerealiseerd op basis van het bijgevoegde 'Beleidskader ondersteuning jonge mantelzorgers en hun gezin' (Bijlage 1).

Begroting 2019 Steunpunt Mantelzorg Zuid

Versterking en Ondersteuning Mantelzorgers

Inleiding

De Begroting 2019 van Steunpunt Mantelzorg Zuid ter '*Versterking en Ondersteuning van de mantelzorgers*' in de gemeente Stein kent mede op verzoek van de subsidiepartner sinds 2018 een andere vorm en inhoud c.q. opbouw dan voorgaande jaren. De opbouw van de subsidieaanvraag is in die zin anders dat het verzoek een *algemeen deel en een lokaal deel* omvat. Dit algemene en lokale deel zijn nader omschreven in het Activiteitenplan 2019. In het lokale deel van dit plan is tevens het *speerpunt ondersteuning jonge mantelzorgers* opgenomen waar de gemeente Stein nadrukkelijk haar aandacht op richt. Het bijgevoegde 'Beleidskader Ondersteuning jonge mantelzorgers en hun gezin' maakt integraal onderdeel uit van deze subsidieaanvraag.

Bovendien heeft de toe- / berekening van de kosten voor de te bieden ondersteuning, eveneens sinds 2018, plaats op basis van een *integrale kostprijsystematiek*.

De uitbreiding van het aantal uren voor, in dit geval, de ondersteuning van jonge mantelzorgers en hun gezin leidt tot een lagere kostprijs per uur voor 2019 en volgende jaren.

Het algemene aanbod van Steunpunt Mantelzorg Zuid wordt geleverd door de inzet van 609 uren (inclusief 'uitbreiding jonge mantelzorgers' van 132 uren) a raison van € 86,66: € 52.776,00.

Het lokale aanbod van Steunpunt Mantelzorg Zuid wordt geleverd door de inzet van 1.306 uren (inclusief 'uitbreiding jonge mantelzorgers' van 303 uren) a raison van € 86,66: € 113.178,00.

Het totale subsidieverzoek bedraagt € 165.954,00.

Maastricht, juni 2018

Gertie de Veen
Directeur / bestuurder

Jaarverslag 2017 online!

www.steunpuntmantelzorgjaarverslag.nl/2017

Bijlage 1

Beleidskader ondersteuning jonge mantelzorgers en hun gezin

Inleiding

Jonge mantelzorgers zijn kinderen en jongeren tot ongeveer 25 jaar die thuis (of in de directe omgeving) opgroeien met een familielid dat langdurig chronisch ziek is, lichamelijke en/of psychische beperkingen heeft of verslaafd is (Mezzo, 2010). Dit is meestal een vader of moeder, maar kan ook een broer of zus zijn, of zelfs een opa of oma. De aard van de zorg van jonge mantelzorgers kan bestaan uit huishoudelijke taken, emotionele steun geven of verzorgende taken uitvoeren voor het chronisch zieke of gehandicapte familielid. Jongeren die hun zieke gezinslid verzorgen of gezelschap houden ondervinden meer emotionele problemen dan jongeren die dit niet doen.

Gevolgen van het geven van mantelzorg op jonge leeftijd

(Bron: Notitie Jonge mantelzorgers- Toekomstagenda Informele zorg en ondersteuning).

Op de eerste plaats willen we benadrukken dat mantelzorg op jonge leeftijd niet (bij voorbaat) geproblematiseerd moet worden. Uit onderzoek blijkt namelijk dat leven met bijvoorbeeld een chronisch zieke ouder ook positieve effecten kan hebben voor de jonge mantelzorger. Zo blijken sommige kinderen van zieke ouders veerkrachtig te zijn, zijn ze trots dat ze kunnen zorgen voor hun ouder en voelen zij zich gewaardeerd om hun bijdrage aan het huishouden. Er zijn ook aanwijzingen dat jongeren met een ziek gezinslid meer pro-sociaal gedrag vertonen dan andere leeftijdsgenoten. Dat houdt in dat zij vaker rekening houden met anderen, empathie tonen, behulpzaam zijn en makkelijk bezittingen met anderen delen.

Jonge mantelzorgers hebben taken, verantwoordelijkheden en zorgen die niet standaard horen bij hun leeftijd en ontwikkeling. Jonge mantelzorgers voeren soms zorgtaken uit, maken zich zorgen of komen soms zelf zorg te kort. Hun eigen opvoeding schiet er soms bij in of wordt gecompliceerd door de zorgsituatie thuis. Veel zorgende jongeren ervaren vermoeidheid, stress, psychische problemen, concentratieproblemen en slaapttekort door hun thuissituatie. Jonge mantelzorgers lopen het risico op (psychische) overbelasting. Deze gevolgen zijn ook op latere leeftijd merkbaar, zo hebben kinderen van ouders met psychiatrische problemen zelfs 1,5 keer zo veel kans op het ontwikkelen van een psychiatrische stoornis (50%) dan anderen (30%). Uit onderzoek van het SCP blijkt dat kinderen met lichamelijk of psychisch zieke ouders twee keer zoveel meer kans hebben op het ontwikkelen van ernstige opgroei- en opvoedproblemen, bij een ouder met een verslaving was dat drie keer zo hoog. In sommige gezinnen is de jonge mantelzorger verantwoordelijk voor kerntaken, zoals zorgen dat er voldoende brood in huis is. Wanneer dit gebeurt in combinatie met het verlenen van emotionele ondersteuning is er sprake van parentificatie, een rolomkering tussen generaties.

Mantelzorgers tussen de 18 en 34 jaar hebben te maken met belangrijke keuzes en veranderingen. Het geven van mantelzorg op jonge leeftijd kan voor veel belemmeringen zorgen bij: het verlaten van het ouderlijk huis, gaan werken, een eigen inkomen verdienen, het aangaan van een relatie en het krijgen van kinderen. Daarom is het belangrijk extra aandacht te hebben voor deze groep.

Jongvolwassen mantelzorgers ervaren stress en soms depressie, beperkte sociale, educatieve en carrièremogelijkheden en soms een verstoorde psychosociale ontwikkeling. Er is in Nederland, maar ook in andere landen weinig aandacht of ondersteuning voor deze groep.

Onze visie

Jonge mantelzorgers verdienen extra aandacht en ondersteuning. Door tijdige en goede ondersteuning wordt het risico op het ontwikkelen van opgroei- en opvoedproblemen en psychosociale problemen verlaagd. Het is belangrijk dat zij hun schoolloopbaan kunnen continueren, dat uitval wordt voorkomen en hun schoolprestaties niet lijden onder de zorgtaken. Daarnaast verdient ook het sociale netwerk van de jonge mantelzorgers aandacht. Door een actief sociaal netwerk om de jonge mantelzorger heen, neemt zijn/haar veerkracht toe en wordt overbelasting voorkomen. Dit sociaal netwerk zoals familie en vrienden moeten weten hoe zij de jonge mantelzorger kunnen ondersteunen. Tot slot wil Steunpunt Mantelzorg Zuid bijdragen aan het goed informeren en toerusten van beroepskrachten zodat zij in hun contacten met kinderen en jongeren tijdig kunnen signaleren en ondersteunen.

Onze werkwijze

Kernbegrippen in onze werkwijze zijn: de eigen kracht, de eigen wensen en behoeften van de jonge mantelzorger en zijn/haar systeem. Onze ondersteuning heeft als doel het bevorderen van een gezonde opgroeisituatie waarin een goede balans is tussen draagkracht (vaardigheden) en draaglast (taken) en een positieve beleving is van de zorgrelatie. Door met de jonge mantelzorger op zoek te gaan naar zijn/haar behoeften en wensen kunnen er concrete acties en doelen geformuleerd worden waaraan de jonge mantelzorger samen met de consulent kan gaan werken en zijn/haar ontwikkelingskansen worden bevorderd. Het steunpunt richt haar peilen ook op de andere leden van het gezin (het systeem) zodat een sfeer van openheid wordt gecreëerd en waarin erkenning is voor de verschillende rollen en posities van alle gezinsleden. Het ondersteuningsaanbod is laagdrempelig en gericht op: (h)erkennen, ontlasten, informeren en lotgenotencontact.

Aandachtspunten in onze ondersteuning van jonge mantelzorgers (en hun gezin)

1. Niet problematiseren

Jonge mantelzorgers willen niet zielig gevonden worden.

2. Aansluiten bij de belevingswereld van jongeren

Een goede communicatiestrategie is van belang waarbij gelet wordt op het vinden van de juiste toon: to the point, positief en persoonlijk. Het materiaal heeft een frisse hippe lay-out. Ook social media worden ingezet voor de werving en bekendmaking.

3. Het aangaan van een persoonlijke relatie en bevorderen van een goede sfeer

Het vergt vaak veel van ouders en kind om de stap te zetten naar Steunpunt Mantelzorg Zuid. Daarom is een pro-actieve aanpak gewenst. Bijvoorbeeld door op huisbezoek te gaan, te investeren in een vast aanspreekpunt en ervoor te zorgen dat er regelmatig laagdrempelig contact is. In activiteiten met jonge mantelzorgers wordt gezorgd voor een goede en veilige sfeer. Hiermee wordt de deur geopend tot verdere ondersteuning en binding van de jonge mantelzorgers.

4. Zorgen voor een aansprekende activiteit

Het steunpunt zet niet alléén in op voorlichting, maar zorgt ook dat jonge mantelzorgers via activiteiten bekend raken met de mogelijkheden om verder ondersteund te worden.

5. Investeren in lokale samenwerking

Het steunpunt heeft een goed contact met professionals met een schakelfunctie, zoals bijvoorbeeld huisartsen, leerkrachten, interne begeleiders, maatschappelijk werkers en WMO-consulenten en onderhoudt deze contacten regelmatig. Door het professionele netwerk goed te informeren ontstaat er begrip en kunnen zij een signalerende rol op zich nemen.

Ondersteuningsaanbod voor jonge mantelzorgers en hun gezin

1a. Op kindniveau: individuele ondersteuning

Informatie:

- over (de gevolgen van en omgaan met) de ziekte/beperking
- bemiddeling naar professionele en informele aanbieders van praktische hulp
- over aanvragen van zorg en voorzieningen etc.

Praktische hulp:

- overname van regeltaken door mantelzorgmakelaar
- bemiddeling naar professionele en informele aanbieders van praktische hulp
- ziekenhuisbegeleiding door zorgvrijwilliger
- begeleiding van het kind naar een activiteit door zorgvrijwilliger

Respijtzorg: tijdelijke overname van de zorgtaken door een geschoolde vrijwilliger

Advies/begeleiding:

- organiseren van hulp/ondersteuning uit eigen netwerk
- organiseren van voldoende ruimte voor eigen tijd
- leren omgaan met verantwoordelijkheids- en schuldgevoel en gevoel van zorgverantwoordelijkheid
- vergroten/verbeteren van coping vaardigheden en oplossingsstrategieën

Emotionele steun:

- Aandacht geven en begrip tonen
- Het bieden van een luisterend oor
- Er- en herkenning van de situatie en van gevoelens rondom opgroeien met zorg

1b. Op kindniveau: groepsgewijze ondersteuning

Educatie (PowerSpots: bijv. de training I Move – Feel – Play: training voor kinderen van 7-12 jaar die opgroeien met een (chronisch) lichamelijk zieke ouder of een workshop ‘Balance your stress’ of Oosterse Krijgskunst):

- erkenning en waardering voor de competenties van het kind
- leren (h)erkennen, uiten en omgaan met eigen gevoelens
- versterken zelfbeeld en zelfvertrouwen
- stimuleren steun te zoeken bij ouders, volwassenen of leeftijdsgenoten
- verbeteren/versterken van coping vaardigheden en oplossingsstrategieën

Emotionele steun (FunSpots: leuke en gezellige ontspanningsactiviteiten, bijv. ‘overleven op een challenge baan’, lasergamen of een workshop ‘vlaaien bakken’ en HotSpots: kookclub voor jonge mantelzorgers):

- Er- en herkenning van de situatie en van gevoelens rondom opgroeien met zorg
- Aandacht geven en begrip tonen
- Het bieden van een luisterend oor

2a. Op ouderniveau: individuele ondersteuning**Informatie:**

- over (de gevolgen van en omgaan met) de ziekte/beperking
- bemiddeling naar professionele en informele aanbieders van praktische hulp
- over aanvragen van zorg en voorzieningen
- over financiële regelingen en mogelijkheden n.a.v. de situatie

Praktische hulp:

- overname van regeltaken door mantelzorgmakelaar
- bemiddeling naar professionele en informele aanbieders van praktische hulp
- ziekenhuisbegeleiding door zorgvrijwilliger
- begeleiding van het kind naar een activiteit door zorgvrijwilliger

Respijtzorg: tijdelijke overname van de zorgtaken door een geschoolde vrijwilliger

Advies/begeleiding:

- organiseren van hulp/ondersteuning uit eigen netwerk
- organiseren van voldoende ruimte voor eigen tijd en/of eigen tijd van kind(eren)
- vervullen van de ouderrol ondanks de ziekte/beperking
- vergroten/verbeteren van coping vaardigheden en oplossingsstrategieën

2b. Op ouderniveau: groepsgewijze ondersteuning**Educatie:**

- leren (h)erkennen, uiten en omgaan met eigen gevoelens
- verbeteren/versterken van coping vaardigheden en oplossingsstrategieën

Emotionele steun:

- Aandacht geven en begrip tonen
- Het bieden van een luisterend oor
- Er- en herkenning van de situatie en van gevoelens rondom het geven zorg

Ondersteuningsaanbod voor professionals

Steunpunt Mantelzorg Zuid ontwikkelt haar kennis en draagt deze kennis - op het terrein van jonge mantelzorgers en de ondersteuning van jonge mantelzorgers - over aan professionals die werkzaam zijn in de sectoren zorg, welzijn en onderwijs. Het steunpunt biedt praktische handvatten inzake dit thema met als doel: het realiseren van een succesvolle ketenaanpak rond jonge mantelzorgers zodat zij gezond en krachtig kunnen opgroeien.